

Nè più mai toccherò le sacre sponde
Ove il mio corpo fanciulletto giacque,
Zacinto mia,

Tu non altro che il canto avrai del figlio
O materna mia terra; a noi preserisse
Il fatto illacrimata sepoltura.

Συνωδύθη δὲ ὁ νεκρὸς αὐτοῦ ὑπὸ τῶν πέντε ἢ ἕξ φίλων του προεξάρχοντος τοῦ σεβασμίου πατρὸς Ριέγου, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ κοιμητηρίῳ τοῦ πλησιεστέρου χωρίου Chiswick. Ὁ τάφος του μετ' ὀλίγου μῆνας ἐκαλύπτετο ὑπὸ λίθου τεθέντος διὰ προνοίας τοῦ ἐν Λιβερπουλ διαμένοντος φίλου του Οὐδσωνος Γόρνενϋ, ἐφ' οὗ ἀνεγινώσκετο ἡ ἐπιτύμβιος αὐτῆ·

Ugo Foscolo
Obiit. XIV. die. Septembris
A. D. 1827,
ætatis. 52.

Ἡ ἐπιγραφή ὅμως αὐτῆ εἶναι ἐσφαλμένη, οὐ μόνον κατὰ τὴν ἡμερομηνίαν, ὡς ἀποθανόντος ἐκείνου τὴν 40 τοῦ Ὀκτωβρίου καὶ οὐχὶ τὴν 14 τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν ὡς γεννηθέντος τὸ 1778. Ὁ Φόσκολος ὅρα ὅτε ἀπέθανε διέτρεχε τὸ 50 καὶ οὐχὶ τὸ 52 ἔτος τῆς ἡλικίας του.

Τὸν ἄωρον θάνατον τοῦ Φόσκολου συνησθάνθη βεβαίως ἅπας ὁ φιλολογικὸς κόσμος. Ἀλλ' ὁ Οὐγὸς Φόσκολος ὡς ἀρχὴν σταθερὰν καὶ ἀπαράγραπτον ἐπρέσβευε « τὸ ζῆν πολὺ, χεῖριστον », καὶ τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐδικαιολογεῖ λέγων ὅτι « τὸ γῆρας αἰσθάνεται μετὰ πεφοβισμένης συνειδήσεως τοὺς ἐλέγχους, ὅπταν εἰς τὸν θνητὸν δὲν ἀπομένῃ ἰσχύς καὶ χρόνος πρὸς ἐπανόρθωσιν τοῦ βίου του. (Notizia intorno a Didimo Gherico VII.)

Ἐν Ζακύνθῳ 1861.

Ν. ΚΑΤΡΑΜΗΣ
Ἱερεὺς.

ΡΩΣΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ.

—οοο—

Τὴν 30 τοῦ παρελθόντος Αὐγούστου ἐτελέσθησαν ἐν Παρισίοις τὰ ἐγκαίνια Ῥωσικῆς ἐκκλησίας, οἰκοδομηθείσης δαπάνῃ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσίας, τῆς ἱεράς αὐτῆς συνόδου, καὶ ἰδιαιτέrais συνεισφοραῖς, καὶ πρὸ πάντων ἐπιμελείᾳ τοῦ σοφοῦ καὶ σεμνοβίου ἐφημερίου αὐτῆς Βασιλέως.

Κεῖται δὲ ἡ ἐκκλησία αὐτῆ εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Σταυροῦ κατὰ τὴν συνοικίαν τοῦ προαστείου τοῦ ἀγίου Ὀνωρίου, καὶ ἔχει μῆκος 28 μέτρων καὶ ἴσον πλάτος. Ὁ μέγας αὐτῆς θόλος ἔχει ὕψος ἐσωτερικῶς μὲν 30, ἐξωτερικῶς δὲ 48 μέτρων μετὰ τοῦ σταυροῦ.

Ἐπίκειται δὲ τὸ ὅλον τῆς οἰκοδομῆς ἐπὶ κρύπτῃς

ἢ ὑπογείου, καὶ διὰ τοῦτο φέρει εἰς αὐτὴν, ὡς φαίνεται εἰς τὸ παρατιθέμενον σχεδιογράφημα, κλίμαξ ἑνδεκα ἔχουσα βαθμίδας.

Τῆς οἰκοδομῆς τὰ θεμέλια κατετέθησαν τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1849 ἔτους, διήρκεσε δὲ δέκα ἔτη καὶ ἕμισυ περίπου.

Ὁ ρυθμὸς τῆς ἐκκλησίας, καὶ τοὶ βάσιν ἔχων τὸν βυζαντινὸν, εἶναι μᾶλλον μικτὸς, δηλαδὴ μετέχει τῶν τροπολογιῶν τὰς ὁποίας ἐπέφεραν οἱ Ῥῶσοι εἰς αὐτὸν, συμφώνως πρὸς τὰς ἐγγυρίους περιστάσεις καὶ τὰς κλίσεις τοῦ λαοῦ τῆς Ῥωσίας. Ἰσοκύνη μάλιστα ἡ σύγκρασις αὐτῆ, ὥστε ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τῶν ἐκκλησιῶν ἐν Ῥωσίᾳ ἀπέκτησεν ἴδιον χαρακτῆρα, τὸν ὁποῖον καὶ ὠνόμασαν βυζαντινομοσχοβιτικόν.

Ἡ ἐν Παρισίοις οἰκοδομηθεῖσα ἔχει σχῆμα ἐλληνικοῦ σταυροῦ, καὶ εἰς τὸ μέσον θόλον περιέχουσαν πυραμιδοειδῆ, ἐφ' οὗ ὑψοῦται σταυρὸς· ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς ἐκκλησίας ὑψοῦται ἀνά εἰς μικρότατος θόλος τοῦ αὐτοῦ σχήματος, οὐχὶ ὅμως καὶ τοῦ αὐτοῦ ὕψους.

Οἱ πέντε οὗτοι θόλοι ἔχουσι ταύτην τὴν συμβολικὴν ἰδέαν· ὁ μὲν ὑψηλότερος ἐξεικονίζει τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, κέντρον καὶ ἀρχηγὸν τῆς ἐκκλησίας, οἱ δὲ τέσσαρες ἄλλοι τοὺς Εὐαγγελιστάς, οἵτινες ἐτήρησαν διὰ τῆς γραφῆς τὸ κήρυγμα τοῦ διδασκάλου, καὶ οἱ κώδωνες, τοὺς ὁποίους κρεμῶσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τοὺς μικροτέρους θόλους, σημαίνουσι τὴν φωνὴν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων αὐτοῦ, καλούντων τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν ἀλήθειαν.

Ἡ ἐκκλησία διαιρεῖται, κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐλληνικὴν συνήθειαν, εἰς τρία· εἰς νάρθηκα, βασιλικὴν καὶ ἅγιον βῆμα. Ταυῦτη ἦτο ἡ διαίρεσις τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις ναοῦ γεννημένη κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ.

Αἱ εἰκόνες ἐξωγραφημέναι κατὰ τὸν Ῥωσικὸν ρυθμὸν, εἶναι ὠραιόταται· οἱ τοῖχοι κατακαλύπτονται γραφαῖς, καὶ περὶ τὸν μέγαν θόλον ὅπου παρίσταται ὁ Ἰησοῦς καθήμενος ἐπὶ τῶν Χερουβεὶμ καὶ εὐλογῶν τοὺς πιστοὺς, ἀναγινώσκονται ταῦτα ἐκ τῆς πρὸς Ἐβραίους ἐπιστολῆς (Δ', 14—16)

« *Εχορτες οὖν ἀρχιερέα μέγαρ, διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπάτησαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιωτῆτα χωρὶς ἁμαρτίας. Πρωσερχόμεθα οὖν μετὰ παύρησιαις τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον, καὶ χάριν εὐρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν.* »

Πρὸ τῆς ἀνεγέρσεως τῆς ἐκκλησίας ταύτης ἡ ἐν Παρισίοις Ῥωσικὴ πρεσβεία εἶχε ναῖσκον κατὰ τὴν ὁδὸν Berri· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ εὐτελής, ἦτο καὶ πολλὰ μικρὸς τὴν χωρητικότητά, ἐνῶ πλῆθος Ῥώσων διατρίβουσιν εἰς τὴν μεγαλόπολιν ἐκείνην, ἀπεφασίσθη νὰ οἰκοδομηθῇ ἡ ἐκκλησία περὶ ἧς ὁμιλοῦμεν καὶ νὰ ἀνκτεθῇ τῷ ἁγίῳ Ἀλεξάνδρῳ τῷ ἐπικαλουμένῳ Νεύσκη.

Ἐν Παρισίοις διατρίβουσιν ἀπὸ τινος ἀπειροὶ ὄπαδοὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ μάλιστα Ἕλληνας, καὶ διὰ τοῦτο ἀναπτύσσοντες, καθ' ἡμᾶς, νὰ

Ῥωσικὴ Ἐκκλησία ἐν Παρισίοις.

ἰδρυθῆ ἐκεῖ καὶ ἑλληνικὴ ἐκκλησία. Ἐγράψαμεν τοῦτο καὶ πρὸ τριῶν ἐτῶν, καὶ σήμερον φρονοῦμεν ἀναγκαῖον νὰ ἐπαναλάβωμεν ὅ,τι εἶπομεν τότε· « Ἀλλὰ πρὸς τὴν ἐνέργειαν ταύτην τῆς ἐν Παρισίοις ἑλληνικῆς ἀποικίας ἀπαιτεῖται καὶ ἡ πρόνοια τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως. Δὲν ἀρκεῖ νὰ κυχᾶται ὅτι ἔχει καὶ εἰς τὰς ἐσχάτας τῆς γῆς ἐμπόρους καὶ λογίους καὶ ναύτας· πρέπει αὐτὴ νὰ κρατῆ καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ πανταχοῦ τὴν σημαίαν τῆς φυλῆς, τῆς πίστεως καὶ τῆς γλώσσης· πρέπει αὐτὴ νὰ εἶναι πάντοτε καὶ πανταχοῦ παρούσα, ἵνα ἐνθαρρύνῃ καὶ ἠθοποιῆ καὶ τιμωρῆ εἰ δέον διὰ τῆς ἠθικῆς αὐτῆς ἰσχύος τοὺς Ἕλληνας· τοῦτο καὶ χρέος, καὶ συμφέρον αὐτῆ. Τριακόσιοι καὶ ἐπέκεινα Ἕλληνες, ἀδιάφορον ἂν τινες εἶναι καὶ ἐκ τῶν ἐκτὸς τῆς ἐλευθέρως Ἐλ-

λάδος, εὐρίσκονται ἐν Παρισίοις, καὶ ὁμοῦ στεροῦνται ἐκκλησίας, ἐνῶ καὶ οἱ Δάκκοι ἔχουσι. Τὸ περὶ δαπάνης θεωρῶ πρόραξιν ψιλὴν καὶ ἐνοχον, ὅσάκις μάλιστα πρόκειται περὶ τῶν ἠθῶν τῆς νεολαίας, τῶν θεμελίων τούτων συμπάσης τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας. Πλὴν τούτου εὐκόλον νὰ συντηρηθῆ ὁ ναὸς διὰ τῶν συνδρομῶν τὰς ὁποίας ἀενάως χορηγοῦσιν οἱ ὁμογενεῖς ἀνευ ὠφισμένου σκοποῦ, ἀλλ' ὅπως δαπανηθῶσιν ὠφελιμώτερον. Δὲν εἶναι τάχα ἐκ τῶν ὠφελιμωτέρων καὶ ἡ σύστασις ἑλληνικῆς ἐκκλησίας ἐν Παρισίοις; »

Ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἀς μὴ θεωρήσῃ τὴν πρότασιν τούτην ὡς μικροῦ λόγου ἀξίαν.